

*Вікторчук М.В.
м. Харків, Україна*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ В УКРАЇНІ

Процес адміністрування місцевих податків і зборів являє собою управлінську діяльність органів Державної фіскальної служби України (далі – ДФС України) щодо організації процесу оподаткування юридичних та фізичних осіб, яка заснована на Податковому кодексі України, що регламентує правовідносини між податковими органами та платниками місцевих податків і зборів стосовно погашення податкових зобов'язань перед бюджетами. Адміністрування місцевих податків і зборів можна розглядати як сукупність відносин між органами ДФС України та платниками щодо забезпечення їх своєчасної та повної сплати до бюджетів.

Функціонування ефективної системи місцевого оподаткування в Україні неможливе без надійної системи адміністрування місцевих податків і зборів. Незважаючи на суттєві зміни в місцевій системі оподаткування, у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України, питома вага місцевих податків і зборів у загальній структурі надходжень до місцевих бюджетів все ще є незначною. Наприклад, у Мукачівському районі Закарпатської області питома вага податків і зборів в загальному обсязі надходжень до загального фонду районного бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень–червень 2014 року становила 54 % [1]. Це обумовлено недосконалим механізмом адміністрування місцевих податків і зборів, що зумовлює актуальність дослідження цієї проблеми і пошуку шляхів удосконалення механізму адміністрування місцевих податків і зборів.

Одним з недоліків адміністрування місцевих податків і зборів є недосконалість процесу обміну інформацією між контролюючими органами, органами місцевого самоврядування та платниками податків. Відсутність системності в обліку нерухомості, несвоєчасне внесення змін у документацію єдиного Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та відсутність правових документів на нерухомість сприяють безконтрольності при використанні нерухомості, що призводить до реальних втрат місцевих бюджетів через несплату податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Крім того, виникає проблема при визначенні об'єкта оподаткування податком на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки. Оскільки Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо переведення садових і дачних

будинків у жилі будинки та реєстрації в них місця проживання» від 02.09.2014 р № 1673–VII були внесені зміни до Житлового кодексу України, відповідно до яких громадяни мають право на переведення дачних і садових будинків, що відповідають державним будівельним нормам, у жилі будинки в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [2]. Тоді виникає питання: чи можна вважати в такому випадку жилі будинки житловими будинками в розумінні ст. 4 Податкового кодексу України, що визначає житловий будинок як будівлю капітального типу, споруджену з дотриманням вимог, встановлених законом, іншими нормативно-правовими актами, і призначену для постійного у ній проживання [3]? Жилі ж будинки, відповідно до Житлового кодексу Української РСР, призначаються не тільки для постійного, а й для тимчасового проживання громадян. Так, виникає ситуація коли перевівши у жилий будинок садовий чи дачний, платник податків може не сплачувати податок на цей об'єкт оподаткування, оскільки фактично він може й не бути житловим будинком в розумінні Податкового кодексу України. Слід зазначити, що рішення про переведення дачних і садових будинків у жилі будинки приймається відповідними органами місцевого самоврядування [4]. Відповідно до Податкового кодексу України органи місцевого самоврядування зобов'язані щомісяця протягом 10 календарних днів місяця, що настає за звітним, надавати контролюючим органам інформацію про об'єкти оподаткування, що надаються та (або) реєструються такими органами, проте в даному випадку вносяться лише зміни в призначення будівлі. Тому для правильного розуміння норм Податкового кодексу України, доцільно внести зміни в деякі його положення, зокрема до інформації, що періодично надається органами місцевого самоврядування контролюючим органам, слід віднести не лише інформацію про об'єкти оподаткування, що надаються та (або) реєструються такими органами, а й іншу інформацію, що стосується змін у використанні об'єкта оподаткування. Крім того, законодавцю необхідно внести зміни до Податкового кодексу України, визначивши поняття житлового будинку таким чином: «житловий будинок – будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законом, іншими нормативно-правовими актами, і призначена для постійного або тимчасового проживання у ній».

Варто зазначити, що для якісної роботи працівників органів місцевого самоврядування й органів виконавчої влади необхідно створити єдину інформаційну централізовану базу даних, яка б дозволила оперативно обмінюватись інформацією. Необхідність запровадження такої системи обумовлена і тим, що платники податків – фізичні та юридичні особи – вимушені неодноразово надавати одну й ту ж інфор-

мацію різним органам державної влади та органам місцевого самоврядування, що призводить до невинуватених затрат ресурсів для кожного із суб'єктів взаємодії.

В умовах становлення інституту місцевого самоврядування особливого значення набуває питання про права органів місцевого самоврядування у сфері місцевого оподаткування.

У вітчизняній літературі неодноразово висловлювалися пропозиції щодо надання органам місцевого самоврядування права запроваджувати на своїй території власні податки і збори. Так, О.М. Піхоцька аргументує таку позицію тим, що на місцях завжди є свої особливі об'єкти оподаткування, які можуть відчутно поповнити доходи місцевих бюджетів, отже дадуть змогу спрямувати додаткові кошти на вирішення економічних і соціальних проблем регіонів [5, с. 47]. Проте, Т.В. Белінська вважає, що за умов значного податкового тягара й, відповідно, гострого дефіциту фінансових ресурсів надання місцевій владі повної самостійності у сфері місцевого оподаткування може мати непередбачувані наслідки [6]. Це питання можливо вирішити надавши органам місцевого самоврядування можливість встановлювати власні податки та збори, за погодженням із вищими державними органами влади, відповідно до особливостей регіону. Саме такий порядок забезпечить контроль з боку держави за ефективністю та доцільністю введення тих чи інших податків і зборів. Крім того, введений Податковим кодексом України туристичний збір не доцільно застосовувати у всіх регіонах України, оскільки значна частина територій нашої держави не користуються попитом серед туристів, а тому з урахуванням витрат на адміністрування цього збору формування доходної бази місцевих бюджетів в деяких районах України за рахунок туристичного збору є не ефективним.

Доцільно було б також віднести плату за землю до переліку місцевих податків. Це дозволить місцевим органам впливати на формування бази таких податків й облік об'єктів оподаткування, посилити контроль за надходженнями від використання земель.

Таким чином, збільшення дохідних джерел місцевих бюджетів за рахунок розширення переліку об'єктів оподаткування та збільшення бази оподаткування, а відтак зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування, потребує внесення змін до Податкового кодексу України. Запропоновані заходи удосконалення адміністрування податків і зборів на місцевому рівні сприятимуть підвищенню ефективності збору податків, забезпеченню найбільш повного обліку об'єктів оподаткування, своєчасному виконанню вимог законодавства по сплаті конкретних податків і зборів.

Список літератури: 1. Відомості про надходження податків, зборів (обов'язкових платежів) до місцевих бюджетів Мукачівського району за січень–серпень 2014 року [Електронний ресурс] // Офіційний інтернет-сайт / Мукачівська районна державна адміністрація. – 2014. – Режим доступу: <http://www.mukrayon.gov.ua/main/282.htm>. 2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо переведення садових і дачних будинків у жилі будинки та реєстрації в них місця проживання: Закон України: від 02 вересня 2010 р., № 1673–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1673-vii>. 3. Податковий кодекс України: від 02 грудня 2010 р., № 2755–VI : із змінами та доповненнями : станом на 01.10.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. 4. Житловий кодекс Української РСР: від 30 червня 1983 р., № 5464-X : із змінами та доповненнями: станом на 27.09.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>. 5. Піхоцька О.М. Місцеві податки і збори в Україні / О.М. Піхоцька // Фінанси України. – 2003. – № 5. – С. 46–49. 6. Белінська Т.В. Перспективи оподаткування місцевими податками та зборами в Україні [Електронний ресурс] / Т.В. Белінська, Г.М. Мензак, Т.М. Стужук // Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. – Режим доступу: <http://intkonf.org/belinska-tv-menzak-gm-stuzhuk-tm-problemi-ta-perspektivi-opodatкування-mistsevimi-podatkami-ta-zborami-v-ukrayini>.

*Вусатий Д.Ю.
м. Харків, Україна*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДОГОВОРУ ПОДАРУНКОВОГО СЕРТИФІКАТУ

У договірному праві чіткість формулювання визначення договору має важливе практичне і теоретичне значення. Зокрема, у правильно складеному договорі виявляється закріпленим справжнє волевиявлення його сторін. Його належна фіксація в договорі-документі надає договірним відносинам правової визначеності, стабільності й прогнозованості. Крім того, визначає якою є юридична специфіка договору, адже в кожному договорі вказується на що він спрямований, якими є основні права та обов'язки його сторін, містяться відомості про характер і спосіб його виконання, припинення та розірвання тощо.

Якщо проаналізувати наявну юридичну практику укладання договору подарункового сертифікату, можна помітити, що однієї правової